Однак, слід зазначити, що разом з розвитком ринкових відносин висуваються й нові вимоги до підвищення якості аналітичних можливостей Звіту про управління з боку не тільки зовнішніх, але й внутрішніх користувачів та підвищення прозорості відповідної звітності і покращення її характеристик і придатності. Необхідність збільшення аналітичних можливостей Звіту про управління зумовлена підвищенням вимог користувачів звітності до кількості та якості цієї інформації

Отже, ретельно складений Звіт про управління має широкі аналітичні можливості, за допомогою якого можна довести свою надійність для клієнтів, є інструментом комунікації з акціонерами та партнерами, та може стати міцною основою для зростання бізнесу, якщо його грамотно продемонструвати.

Список використаних джерел

1. Звіт про управління: історичні й законодавчіпередумови/ Ліга: Закон [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ips.ligazakon.net/document/reader/BZ011381.

2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 18.09.2018 № 2545-VIII // Сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2545-8.

3.Новіченко Л. С. *Актуальні питання формування звіту* про *управління підприємством* / *Л.*С.*Новіченко // Економічний аналіз. – 2018. – Т.28*(*4*). – С.*258-264*. – *Режимдоступу:*http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2018_28%284%29__36.

УДК 657

Грисюк Олександра
студентка гр. ОА 61м спец. 071 «Облік і оподаткування»,
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Мельник К. П. к.е.н.,
доцент кафедри обліку і аудиту

ДЕФІНІЦІЇ КАТЕГОРІЇ «ОСНОВНІ ЗАСОБИ» ДЛЯ ПОТРЕБ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

Будь-який процес праці містить у собі два основні компоненти: робоча сила та засоби виробництва, які в свою чергу поділяються на предмети праці і засоби праці. Засоби праці в економіці прийнято називати основними засобами.

Основні засоби - матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких - більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).

Основні засоби є важливою і невід'ємною складовою фінансово-господарської діяльності кожного підприємства, вони відіграють важливу роль, зокрема, в економічних процесах, саме через це термінологія відіграє значну роль у відображенні основних засобів у синтетичному і аналітичному обліку та зрештою у звітності.

Розглянемо розвиток категорії «основні засоби» у науковій літературі.

Варто зауважити, що поняття «основні засоби» стали розглядати як окрему економічну категорію на сучасному етапі економічного розвитку. В працях економістів-класиків розглядали лише категорію капіталу, до якої як одну із складових включали об'єкти необоротних активів.

Першим вченим, який виділив поняття «основний капітал», а також розглядав його як частину капіталу, був А. Сміт, який у свої праці «Дослідження про природу і причини багатства народів» (1776 р.) досліджував природу капіталу, його нагромадження і

застосування. Він вперше застосував терміни основний та оборотний капітал. До основного капіталу А. Сміт відносив машини та різноманітні знаряддя праці, промислові і торгівельні будівлі, будівлі на фермах, склади, «поліпшення землі» (розчищення, осушення, удобрення), та інші предмети, які, залишаючись у незмінній натурально-речовій формі, приносили дохід. Окрім того, він зазначав, що основний капітал у обігу не знаходиться, так як увесь час знаходиться у власності однієї людини, а прибуток він приносить тільки за допомогою оборотного капіталу [68].

Д. Рікардо вважав, що у основі поділу капіталу на основний та оборотний лежить термін корисного використання цих частин капіталу. Він зазначав, що один і той же вид капіталу може виступати як основний або як оборотний в залежності від галузі, де він задіяний [47].

Дж. С. Міль чіткіше наголосив на багаторазовій участі основного капіталу у виробництві продукції: «… значна частина капіталу, втілена в знаряддях виробництва, що відрізняються більш-менш тривалим існуванням, яка задіяна у виробництві, не виключається з нього, а залишається в ньому, при чому функція цієї частини капіталу не вичерпується одноразовим ужитком. До цього розряду капіталу відносяться будинки, машини й усі або велика частина предметів, іменованих приладами або інструментами. Довговічність деяких із них дуже значна, і їхнє існування як знарядь виробництва подовжується багаторазовим повторенням виробничих операцій. Капітал, що існує в будь-яких із таких довговічних форм і дохід від якого надходить протягом тривалого періоду, називається основним капіталом» [47]. Як бачимо, Дж.С.Міль виділив такі критерії визнання основного капіталу, як довготривале існування, багаторазова участь у виробництві, а також отримання доходу від використання основного капіталу на протязі тривалого проміжку часу.

К. Маркс у свою чергу зазначав, що засоби праці зберігають свою матеріально-речову форму протягом усього процесу їх використання. Після повного фізичного зносу вони йдуть на брухт та замінюються новими. Для придбання засобів праці необхідно авансувати капітал одразу, проте у обороті цей капітал братиме участь частинами, по мірі зносу засобів праці [9]. Таким чином, на думку К. Маркса, головна розбіжність між основними і оборотним капіталом полягає у способі перенесення вартості на новостворений продукт.

Першим, хто дав досить глибоке для XVIII сторіччя визначення капіталу був фізіократ Ф. Кене. Розглядаючи капітал в уречевленій формі, економіст писав про те, що останній – це не гроші, а ті засоби виробництва, за допомогою яких створюється «чистий продукт» [9]. Він започаткував поділ капіталу на основний і оборотний.

У бухгалтерському обліку засоби праці виділено в окремий об’єкт обліку, який має назву «основні засоби».

Відповідно до П(С)БО 7 основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів і послуг, надання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких становить більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) [70].

Деякі автори ототожнюють поняття “основні засоби” та “основні фонди” зазначаючи, що вони є засобами праці які використовуються у виробництві протягом тривалого часу.

Слід зауважити, що деякими авторами при визначенні сутності основних засобів звужується сфера їх використання. Так, наприклад, Й.С. Завадський, В. М. Бойко, П. Т. Вашків, А. Б. Борисов, В. В. Сопко, П. С. Безруких вважають, що сферою використання основних засобів є лише «виробничі процеси». Але основні засоби використовуються як у процесі виробництва, так і під час постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам, здійснення адміністративних чи соціально-культурних функцій. Отже,

вважаємо, що дане визначення основних засобів є дуже вузьким, оскільки не враховує інші сфери їх використання.

Саме тому наступна група науковців, серед яких А. Б. Борисов, Ф. Ф. Бутинець, А. Г. Загородній, Г. А. Вознюк, Н. Н. Грабова, В. С. Сухарський, О. Г. Агрес, Ю. В. Неміш наголошує на необхідності конкретизації сфери використання основних засобів – у виробничій або невиробничій діяльності підприємства (під час виконання адміністративних та соціальних функцій). В той же час цими авторами (окрім О. Г. Агрес, Ю. В. Неміш, В. С. Сухарський, А. Б. Борисов) поняття «основні засоби» не пов'язується з амортизацією.

Слід зазначити, що більшість науковців при розкритті змісту поняття «основні засоби» обов'язковим критерієм визнання об'єкту основних засобів вважають термін їх корисного використання, який може бути понад один рік або операційний цикл, якщо він більше року. Погоджуємося з цією позицією, оскільки підприємство придбаває основний засіб з метою його тривалої експлуатації під час господарської діяльності.

Такі науковці, як В В. Сопко, В. Н. Сердюк, О. Г. Агрес серед критеріїв визнання об'єктів основних засобів додають вартісний критерій такого об'єкта. На їхню думку, основні засоби – це засоби праці, вартість яких перевищує встановлений підприємством ліміт. На нашу думку, це не цілком доречно з погляду на високу інфляцію.

Аналіз наведених визначень основних засобів дозволяє стверджувати, що більшість авторів при розкритті сутності цієї категорії акцентують увагу на таких ключових критеріях визнання основних засобів, як: матеріальність (наявність матеріально-речової форми); призначення (утримуються з метою використання їх в процесі виробництва, постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних чи соціально-культурних функцій); строк корисного використання (більше року або операційного циклу, якщо він більше року).

Науковці ж, при вивченні питань основних засобів намагаються уточнити дану категорію відповідно до потреб аналізу, конкретної галузі чи управління. Визнання основних засобів та ознак належності активів до основних засобів у своїх працях висвітлювали ряд вітчизняних та зарубіжних вчених.

На основі проведених досліджень сутності категорії «основні засоби» пропонуємо наступне визначення даної економічної категорії, зокрема, матеріальні активи, які зберігають свою натуральну форму протягом всього корисного терміну експлуатації, що становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік), використовуються як під час здійснення господарської діяльності, так і під час виконання підприємством адміністративних чи соціально-культурних функцій та по частинах переносять свою вартість на результат власної діяльності – виготовлений продукт, надані послуги або товар.

Список використаних джерел

1. Білинська Н. І. Нефінансові (негрошові) показники як об'єкт позабалансового обліку [Електронний ресурс] / Наталія Іванівна Білинська – Режим доступу до ресурсу: http://intkonf.org/bilinska-ne-nefinansovi-negroshovi-pokazniki-yak-obekti-pozabalansovogo-obliku/.

2. Мельник Ю. М. Проблеми застосування збалансованої системи показників на вітчизняних підприємствах / Ю. М. Мельник, О. С. Савченко // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. – № 1. – С. 192-203.

3. Москалюк Г.О. Сучасні умови розвитку нефінансової звітності в Україні / Г.О. Москалюк // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Перспективи розвитку обліку, контролю та аналізу у контексті євроінтеграції» (5-6 червня 2014 р.). – Одеса: ОНЕУ, 2014. – 200 с.